

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР

(освітній ступінь)

Кафедра образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР архітектурного факультету

 /Олександр КАЩЕНКО/

« 05 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«Переддипломна практика»

(назва освітньої компоненти)

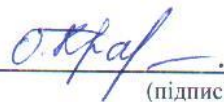
шифр	назва спеціальності, освітньої програми
023	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»

Мова викладання: українська

Розробники:

Кравчук О.А.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

протокол № 1 від « 05 » 08 2024 року

Завідувача кафедри

/Олена САФРОНОВА/

Схвалено гарантом освітньої програми «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»

Гарант ОП

/Олена САФРОНОВА/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності

протокол № 1 від « 05 » 08 2024 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ
РІК ВСТУПУ 2024-2025

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр		Пз	КП	КР	РГР				Конт. роб
023	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»	3,0	90				90					залік	3		

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою практики є збір матеріалу з метою підготовки до виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня, поглиблення теоретичних знань з обраної теми кваліфікаційної роботи, набуття навичок викладання дисциплін образотворчого циклу.

За час практики здобувачі досліджують і вивчають теоретичні засади для подальшого впровадження результатів магістерського дослідження.

В кінці практики подається щоденник та звіт з усіма зібраними і систематизованими матеріалами до виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня для оцінювання та отримання заліку.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі проходження практики, є практична підготовка здобувачів з питань:

- вивчення, узагальнення та аналіз тенденції розвитку наукових напрямків дослідження за темою кваліфікаційної роботи магістр;
- удосконалення художньої майстерності;
- відпрацювання навичок викладання дисциплін образотворчого циклу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- тенденції розвитку наукових напрямків дослідження за темою кваліфікаційної роботи магістра;
- методику викладання дисциплін образотворчого циклу;

вміти:

- збирати, узагальнювати, аналізувати матеріали: архівні, історичні, літературні, картографічні та нормативні документи;
- узагальнювати і аналізувати досвід створення творів образотворчого мистецтва;
- застосовувати практичні та теоретичні знання в наукових дослідженнях;
- самостійно проводити заняття з образотворчих дисциплін.

Пререквізити: ОК1 Професійна іноземна мова, ОК2 Законодавство у галузі мистецтва, ОК3 Методика викладання дисциплін образотворчого циклу, ОК4 Актуальні проблеми образотворчого мистецтва, ОК5 Методика і практика творчої діяльності, наукових досліджень, захист інтелектуальної власності, ОК6.1 Рисунок, ОК6.2 Рисунок, ОК7.1 Живопис, ОК7.2 Живопис, ОК8 Скульптура, ОК9 Теорія та історія художньо-декоративного оздоблення інтер'єру, ОК10.1 Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру (проектування з використанням комп'ютерних технологій), ОК10.2 Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру (проектування з використанням комп'ютерних технологій), ОК11 Виробнича творча практика.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Також

програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3721>

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
ЗК03	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК05	Здатність розробляти та керувати проєктами.
ЗК06	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетентності	
СК01	Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.
СК02	Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
СК03	Здатність використовувати знання та практичні навички найвиразнішого розкриття змісту художнього твору та його втілення.
СК04	Здатність проводити діагностику стану збереженості мистецьких об'єктів, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання у відповідності до вимог сучасної наукової реставрації.
СК06	Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.
СК07	Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.
СК08	Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

СК09	Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого та/або декоративного мистецтва.
СК10	Здатність до розуміння зв'язку мистецтва і архітектури
СК11	Здатність до розуміння та застосування сучасних тенденцій в художньо-декоративному оздобленні інтер'єру.

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в
результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Програмні результати
ПР01	Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.
ПР02	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
ПР03	Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).
ПР04	Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
ПР05	Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.
ПР06	Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній сфері та музейній справах.
ПР07	Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.
ПР08	Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
ПР10	Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.
ПР11	Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменівкультури і мистецтва та мистецьких процесів.
ПР12	Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі.
ПР13	Вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому і професійному середовищі
ПР14	Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та

	теоретичні особливості наукової гіпотези.
ПР15	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.
ПР16	Володіти методами і засобами гармонійного поєднання мистецтва і архітектури.
ПР17	Застосовувати нові комплексні рішення щодо впровадження сучасних тенденцій в художньо-декоративному оздобленні інтер'єру.

Зміст курсу

Змістовий модуль 1. Аналітичне дослідження за темою атестаційної роботи другого (магістерського) рівня

Самостійна робота

Тема 1. Ознайомлення із робочою програмою практики, зі змістом та метою практики, графіком проведення робіт під час практики.

Тема 2. Збір матеріалів за темою кваліфікаційної роботи магістра:

1. аналіз вихідних даних кваліфікаційної роботи магістра, проведення наукових досліджень;
2. опрацювання літературних та інтернет джерел;
3. підбір аналогів та вивчення теоретичного та практичного вітчизняного та закордонного досвіду створення проектних рішень художньо-декоративного оздоблення інтер'єру;
4. підбір аналогів та вивчення вітчизняної та закордонної художньої спадщини за темою кваліфікаційної роботи магістра.

Тема 3. Тенденції розвитку наукових напрямків дослідження за темою кваліфікаційної роботи магістра.

Змістовий модуль 2. Набуття навичок викладання образотворчих дисциплін

Самостійна робота

Тема 1. Ознайомлення з програмою навчання та з умовами її виконання.

Тема 2. Самостійне проведення занять з образотворчих дисциплін. Ведення щоденника практики

Тема 3. Підготовка звітної документації.

Тема 4. Складання звіту.

Індивідуальне завдання

Метою індивідуального завдання є набуття студентами навичок самостійної роботи зі збору, аналізу теоретичного і практичного матеріалу відповідно до теми кваліфікаційної роботи магістра та набуття навичок викладання образотворчих дисциплін.

Тематика індивідуальних завдань практики сформована відповідно теми кваліфікаційної роботи магістра та місцем та умовами викладання образотворчих дисциплін.

Звіт з переддипломної практики виконується у вигляді реферату. Реферат А4 формату повинен мати обсяг від 40 до 60 сторінок тексту та графічних матеріалів (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру

основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. 1 сторінка – титул з назвою теми дипломної роботи; 2 сторінка – зміст роботи магістра; 3-60 сторінки – вступ, перший і другий розділи (текст і графічні матеріал).

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

№ п/п	Вид роботи	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Аналітичне дослідження за темою кваліфікаційної роботи магістра	40
2	Змістовий модуль 2. Набуття навичок викладання образотворчих дисциплін	36
3	Підготовка звіту	8
4	Підготовка до захисту результатів	6
	Усього	90

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист роботи) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив частину практики з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: викладання образотворчих дисциплін, виконання в повному обсязі всіх передбачених завдань, регулярне ведення щоденника проходження практики відповідно термінам завдань, письмовий звіт про проходження переддипломної практики у формі реферату.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Також як виконання як частини індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за роботу під час практики відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється в останній день практики з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час контролю враховуються результати здачі усіх видів робіт згідно зі структурою практики характеристики та оцінки результатів виконаних завдань Здобувачем практики.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів семестрового контролю у вигляді заліку з практики

Змістові модулі		Оцінка оформлення звіту з практики	Захист результатів	Сума балів
1	2			
20	20	20	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
1	2	3
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	

35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії поточного оцінювання знань здобувачів

Кіл-ть балів	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Відмінне виконання роботи (викладання дисциплін образотворчого циклу).
74-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Виконання роботи середнього рівня з кількома помилками ((викладання дисциплін образотворчого циклу).
60-73	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок ((викладання дисциплін образотворчого циклу).
0-59	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому

	суттєві неточності, правильно вирішив окремі завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки. Виконання роботи не задовольняє мінімальним критеріям (викладання дисциплін образотворчого циклу).
--	---

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Король В.П. Архітектурне проектування житла : підручник. Київ : Саміт-книга, 2023. 314 с.
2. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну : підручник. К. : «Ліра-К», 2017. 218 с.
3. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтої архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижанівська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 348 с. Режим доступу:
http://eprints.kname.edu.ua/52069/1/2016_%D0%9F%D0%95%D0%A7_10%D0%9F%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%2C%20%D0%92%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%2C%20%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%84%D0%B8%D0%BD%20.pdf
4. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну : підручник для студ. вищ. навч. закл. /М.Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : Кондор, 2006. 489 с.
5. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну : підручник для студ. вищ. навч. закл. /М.Я.Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. 2-е вид., випр. та доп. Київ : Кондор, 2007. 489 с.
6. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну : підручник для студ. вищ. навч. закл. /Михайло Куленко; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Вид. 3-тє, перероб. та доп. Київ : Кондор, 2015. 543 с.
7. Лубенський, В'ячеслав Іванович Рисунок за уявленням [Текст] : підручнк для худож. вищ. навч. закладів / В'ячеслав Лубенський ; М-во культури та інформ. політики України, КДАДПМіД ім. Михайла Бойчука. Київ : Вид-во ТОВ "Юрка Любченка", 2021. 352 с.

8. Сьомка Сергій Володимирович, Антонович Євген Антонович Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання : підручник /С.В. Сьомка, Є.А. Антонович; Нац. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2018. 398 с.
9. Сьомка Сергій Володимирович Ергономіка та ергодизайн : підручник /Сергій Сьомка; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2017. 615 с.
10. Сьомка Сергій Володимирович Основи дизайну архітектурного середовища : підручник /Сергій Сьомка; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2019. 463 с.
11. Сьомка Сергій Володимирович Основи дизайну архітектурного середовища : підручник /Сергій Сьомка; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2020. 479 с.
12. Сьомка Сергій Володимирович, Антонович Євген Антонович Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання : підручник /С.В. Сьомка, Є.А. Антонович; Нац. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв. Київ: Ліра-К, 2018. 398 с.
13. Сухенко, Віктор Олексійович Академічний рисунок [Текст]: підручник /В. О. Сухенко, М-во культури України, НАОМА; рец. П.П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М. І. Яковлєв. Київ : Амадей, 2016. 232 с.
14. Тімохін В. О., Шебек Н. М., Третьяк Ю. В. та ін. Основи дизайну архітектурного середовища. К. : 2010. 395 с.

Навчальні посібники:

1. Анорічева-Єрьомка Антоніна Іванівна Академічний живопис [Текст] : навч. посіб. / А. І. Анорічева-Єрьомка; А.І. Анорічева-Єрьомка; МОН України, ХДАДМ. Харків : Колорит, 2009. 232 с.
2. Аніловська Ганна Ярославівна, Марушко Надія Семенівна, Томаневич Леся Миронівна Університетська освіта : навч. посібник /Г.Я. Аніловська [та ін.]; Мін-во освіти і науки України. 2-е вид., перероб. і доп. Львів : Магнолія 2006, 2010. 374 с.
3. Артемова Любов Вікторівна Педагогіка і методика вищої школи: навч.-методич. Посібник /Л.В. Артемова. Київ : Кондор, 2012. 271 с.
4. Бартенєва І.О., Богданова І.М., Бужина І.В., Ващенко А.М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник /За ред. З.Н. Курлянд. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 495 с.
5. Белянський Олександр Миколайович Короткочасний рисунок. Майстер-клас [Текст] : навч. посібн. / О. М. Белянський; О.М. Белянський; М-во культури і туризму України, Луганський держ. ін-т культури і мистецтв. Луганськ : ЛДКІКМ, 2008. 24 с.
6. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну : навч. посіб. К. : Парапан, 2004. 240 с.
7. Вітвицька Світлана Сергіївна Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /С.С. Вітвицька; Житомир. держ. пед. ун-т. Київ : Центр навч. літ., 2003. 314 с.
8. Волкова Наталія Павлівна Педагогіка : навч. посібник /Н.П. Волкова. 2-е вид., перероб., доп. Київ : Академвидав, 2007. 615 с.
9. Глушук Сергій Сергійович Техніка станкового живопису [Текст] : навчальний посібник / С. С. Глушук, М-во культури і мистецтв України, НАОМА; передм.: С. Глушук, М. Стороженко, В. Прядка. Київ; Ужгород : [б. в.], 2006. 120 с.

10. Гопцій О. Б., Матвеева П. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с. Режим доступу: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/35071/1/NP_rysunok_zhyvopys_22.pdf
11. Гура Олександр Іванович Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навч. посібник /О.І. Гура; Мін-во освіти і науки України. Київ: ЦУЛ,2005. 223 с.
12. Дубрівна, А.П. Основи пленерного живопису [Текст] : навч. посіб. / А. П. Дубрівна; упорядник А.П. Дубрівна. Київ : КНУТД, 2007. 51 с.
13. Зайченко Іван Васильович Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посібник /І.В. Зайченко; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Ліра-К, 2016. 455 с.
14. Зиміна Світлана Борисівна Стилї інтер'єру : посібник /Світлана Зиміна; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Киев : Довіра, 2018. 359 с.
15. Іванов-Ахметов Володимир Михайлович Навчальний рисунок (рисунок голови людини) [Текст] : навч. посібник / В. М. Іванов-Ахметов; Володимир Іванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної; відп. ред. П.О. Киричок; рец.: Ю.І. Бондаренко, В.Ю. Могилевський; худож. І.В. Канівець МОН України; НТУ України "КПІ". Київ : НТУУ "КПІ", 2006. 80 с.
16. Іванов-Ахметов Володимир Михайлович Навчальний рисунок. Рисунок фігури людини [Текст]: навч. посібник / Володимир Іванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної. Київ : НТУУ "КПІ", 2011. 130 с.
17. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан.Т.1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії,1966. 455 с.
18. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Ю.П. Нельговський. Т.2: Мистецтво XIV - першої половини XVII століття. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1966. 471 с.
19. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: П.Г. Юрченко. Т.3: Мистецтво другої половини XVII - XVIII століття. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1968. 439 с.
20. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Я.П. Затенацький. Т.4: Мистецтво кінця XVIII - першої половини - XIX століття, Кн. 1. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1969. 363 с.
21. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: В.І. Касіяна.Т.4: Мистецтво другої половини XIX - XX століття, Кн.2. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1970. 435 с.
22. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: В.І. Касіяна; передмова: Л.В. Владича, В.І. Касіяна. Т.5: Радянське мистецтво 1917 - 1941 років. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1967. 479 с.
23. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Ю.Я. Турченко; вступ.: Б.С. Бутник-Сіверського, М.С. Коломійця, Ю.Я. Турченка; Наук.-дослід. ін-т теорії, історії та перспективних проблем радянської архітектури в м. Києві.Т.6: Радянське мистецтво 1941 - 1967 років. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1968. 451 с.

24. Історія українського мистецтва: У 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського ; голов. ред. Г. Скрипник ; ред. тому Р. Михайлова, Р. Забашта. К., 2008. Т. 1: Мистецтво первісної доби та стародавнього світу. 710 с.
25. Історія українського мистецтва (у 5 т.) / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України/ К., 2010. Т. 2. 1296 с.
26. Історія українського мистецтва: у 5 т. / ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України; голов. ред. Г. Скрипник; ред. т.: Д. Степовик. К., 2011. Т.3: Мистецтво другої половини XVI–XVIII століття. 1088 с.
27. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; ред. тому В. Рубан. К., 2006. Т. 4: Мистецтво XIX століття. 760 с.
28. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. К., 2007. Т. 5: Мистецтво XX століття. 1048 с.
29. Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. К.: Наук. думка, 2011. Т. 5. кн. 1. Українська культура XX – початку XXI століть. 863 с.
30. Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. К.: Наук. думка, 2011. Т. 5, кн. 2: Українська культура XX – початку XXI століть. 1032 с.
31. Кащенко О. В., Михайленко В. Є. Основи біодизайну : навч. посіб. К. : 2011. 223 с.
32. Кириченко Микола Авксентійович Основи образотворчої грамоти. Малюнок. Живопис аквареллю. Тематична композиція [Текст]: навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко; М.А. Кириченко, І.М. Кириченко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Вища шк., 2002. 190 с.
33. Король В. П. Архітектурне проектування житла: навч. посіб. К.: ФЕНІКС, 2006. 208 с.
34. Котляр Володимир Пилипович Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навч. посіб. для студ. ВНЗ К. : Кондор, 2009.
35. Куленко М.Я. Графічний дизайн / М.Я. Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2003. 143 с.
36. Куленко М.Я. Авторська накладна графіка / М.Я. Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ., 2001. 124 с.
37. Куленко М.Я. Графічний дизайн: Мистецтво шрифту : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /М.Я. Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2010. 311 с.
38. Куленко М.Я. Графічний дизайн. Мистецтво шрифту : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /М.Я. Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт., Кн.1. Київ : Альтерпрес, 2011. 138 с.
39. Куленко М.Я. Основи композиції в образотворчому мистецтві : навч. посібник для студ. архіт. фак-ту / Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2001. 87 с.
40. Куленко М.Я. Графічний дизайн: мистецтво шрифту : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /Михайло Куленко / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт., Кн. 2. Київ : Альтерпрес, 2015. 155 с.
41. Куленко М., Кельба С. Графічний дизайн. Мистецтво каліграфії : навчальний посібник. Київ, 2021. 260 с.
42. Лентовський Арсеній Михайлович Техніка олійного живопису [Текст] / А. М. Лентовський; А. Лентовський. Київ: Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літ. УРСР, 1959. 184 с.

43. Лінда С. М., Данчак І. О. Пристосування житлового середовища для потреб людей з обмеженими фізичними можливостями [Текст] : навч. посіб. для студ. базового напрямку «Архітектура» та архітекторів-практиків. Національний ун-т «Львівська політехніка». Л.: Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2002. 128 с.
44. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд [Текст] : навч. посіб. /С.М. Лінда; Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., випр. і допов. Л. : Вид-во «Львів. політехніки», 2013. 642 с.
45. Лоханько, Федір Пилипович Художні матеріали. Техніка живопису [Текст] : короткий курс для студ. пед. ф-тів худож. ін-тів /Ф.П. Лоханько, Т.І. Флорова. Київ : Держ. вид-во образотв. мистец. і муз. л-ри УРСР, 1960. 144 с.
46. Луміс Андрю Рисуємо голови та руки. Київ : ArtHuss, 2024. 200 с.
47. Луміс Андрю Рисунок фігури людини: не шкодуючи сил. Київ : ArtHuss, 2024. 156 с.
48. Макушин Віктор Юрійович Рисунок у просторі й часі [Текст] : навч. посібник / В. Ю. Макушин ; В.Ю. Макушин. Миколаїв : Вид-во НУК, 2008. 428 с.
49. Макушин Юрій Андрійович Рисунок і час [Текст] : навч. посібник / Ю. А. Макушин; Ю.А. Макушин. Миколаїв : Вид-во НУК, 2008. 288 с.
50. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища: навчальний посібник / Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : [б.в.], 2003. 190 с.
51. Олійник О.П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. /О.П. Олійник, Л.Р. Гнатюк, В.Г. Чернявський. К.: НАУ, 2011. 228 с.
52. Основи дизайну : навчальний посібник / Ю. Білодід, О. Поліщук. К. : Вид. ПАРАПАН, 2004. 239 с.
53. Пригода Л.Г. Зображення міського пейзажу : посібник до вивчення курсу "Рисунок": Для студ. напрямів підгот. 6.060120 "Архітектура" та 6.020205 "Образотв. мист-во" /Київськ.ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2008. 36 с.
54. Пригода Леонід Григорович Малюнок людини в одязі : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : [б.в.], 2001. 156 с.
55. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. / О.П. Олійник, Л.Р. Гнатюк, В.Г. Чернявський. – К. : НАУ, 2011. 228 с.
56. Робертсон Гіларі. Монохромна оселя. Вишукані інтер'єри в чорному та білому. Київ : ArtHuss, 2022 С. 196.
57. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Колористика інтер'єру : навч. посібник /О.І. Сєдак, О.Ю. Запорожченко; Нац. академія образотворч. мистецтва і архіт. 2-ге вид., доп. Київ : Каравела, 2020. 279 с.
58. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посібник /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 320 с.
59. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Твори мистецтва в колірному вирішенні інтер'єрів громадських будинків : монографія /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 309 с.
60. Соловйов О.М. Навчальний рисунок /О.М. Соловйов. Київ : Держвидав образотворчого мистецтва і музичної літ-ри, 1956. 227 с.
61. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.

62. Сухенко Віктор Олексійович Рисунок : навч. посібник для студ. вищ. нач. закл. /В.О. Сухенко. Київ : " BONA MENTE", 2004. 183 с.
63. Сьомка Сергій Володимирович Композиція. Теорія і методика пропорціонування: навч. посібник: у 2 ч. /Сьомка С.В.; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв, Ч. 1-2. Київ, 2016. 418 с.
64. Туманов, Ігор Миколайович Рисунок, живопис, скульптура [Текст] : теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навч. посіб. І. М. Туманов; І.М. Туманов. Львів : Аверс, 2010. 496 с.
65. Тюріна, В. О. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
66. Хавкун Г.М., Гук Л.Й. Дизайн-проектування громадського інтер'єру : навч. посібник. Київ : Університет «Україна», 2023. 140 с.
67. Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ-ХХІ століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ Тернопіль: Мандрівець, 2013.
68. Шпак, Василь Олексійович Основи живопису. Акварель [Текст] : навч. посіб. / В. О. Шпак ; Василь Шпак ; М-во освіти і науки України, КДІДПМД ім . М. Бойчука. Київ : [б. в.], 2013. 256 с.
69. Шумега С. С. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Прикарпатський ун-т ім. В. С. Стефаника, Ін-т культури і мистецтв. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 298 с.

Конспекти лекцій:

1. Сьомка Сергій Володимирович Ергономіка в дизайні : курс лекцій /Сергій Сьомка; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т дизайну і реклами. Київ, 2017. 127 с.
2. Третяк Ю.В. Основи проектування інтер'єру : конспект лекцій для студ. спец. 022 "Дизайн", 023 "Образотворче мист.", 191 "Архіт. та містобуд." /Ю.В. Третяк; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2020. 81 с.
3. Третяк Ю.В. Художнє конструювання і дизайн інтер'єру : конспект лекцій для студ. II курсу спец. 6.020208 "Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво" /Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2007. 60 с.

Методичні роботи:

1. ДБН В.2.2-15:2019. Житлові будинки. Основні положення. К. : Мінрегіонбуд України, 2019. 44 с.
2. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будівлі та споруди. Основні положення. К. : Мінрегіонбуд України, 2018. 43 с.
3. Коломієць Ю.Д. Малювання з уяви з використанням графічних технік : методичні вказівки для студ. першого курсу спец."Архітектура" /Київськ. нац. унів. буд. та архіт. Київ : КНУБА, 2001. 28 с.
4. Малиновський В.А. Рисунок голови і портретні завдання : методичні рекомендації для студ. усіх спец. архітектурн. факультету /Київ.нац.ун-т .буд-ва та архітектури. Київ, 2001. 48 с.
5. Пилипчук О.Д. Навчальний рисунок : Зображення голови людини з натури: методичні вказівки для студ. спец. 7.120102 "Архітектура будівель і споруд" 7.120105 "Дизайн архітект. середовища" 7.120103 "Містобудування" /О.Д. Пилипчук; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2008. 53 с.
6. Скороходов С.М. Лінійний рисунок : методичні вказівки до виконання

практичних робіт: Для студ. спец. 7.120100 "Архітектура", 7.120208 "Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво" /С.М. Скороходов; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2007. 32 с.

Додаткова література

1. Блумквіст Ганс Натхнення кольором. Ідеальні палітри для оригінальних інтер'єрів. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
2. Вест Ребекка Щасливий дім. Зміни свій дім, перетвори своє життя. Київ : ArtHuss, 2021. 176 с.
3. Голд Джеймі Дизайн добробуту : посібник з оптимізації оселі для здоров'я, комфорту та щастя. Київ: ArtHuss, 2022. 256 с.
4. Етвуд Ребака Життя з визерунком. Колір, текстура та принт у вашій домівці. Київ : ArtHuss, 2021. 288 с.
5. Єврейська тематика в творах художників Києва. Живопис, графіка, скульптура, інсталяція:каталог творів /В. Ліновицька [та ін.]. Київ : [б.в.], 2001. 32 с.
6. Західноєвропейський живопис 14-18 століть : альбом/авт. упорядники: Л.М. Сак, О. К. Школяренко. Київ : Мистецтво, 1986. 262 с.
7. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
8. Іттен Й. Мистецтво кольору : Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
9. Лоханько, В.Є. Художні матеріали і техніка живопису [Текст] / В. Є. Лоханько; В.Є. Лоханько; за ред. М.А. Шаронова. Харків : Мистецтво, 1938. 188 с.
10. Малиновський В. Живопис. Акварель: каталог /Нац. спілка художників України; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : Софія, 2006. 47 с.
11. Плісс Н. Живопис=Natalia Pliss. Painting /упорядники: Н. Плісс, О.Боримська. Київ : [б.в.], 2021. 83 с.
12. Тарас Шевченко. Живопис, графіка : альбом /авт.-упорядник Д.В. Степовик. Київ: Мистецтво, 1984. 171 с.
13. Тарас Шевченко: Живопис; Графіка : альбом /авт. вступ. ст. та упорядник Д.В. Степовик . Перевид. Київ : Мистецтво, 1986. 175 с.
14. Український живопис. Сто вибраних творів: альбом /упорядник Ю.В. Беличко. Київ : Мистецтво, 1989. 191 с.
15. Художники Києва: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І.Бугаєнко та ін., Вип. 1. Київ : ІПРЕЗ, 2000.199 с.
16. Художники України: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво : Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І. Бугаєнко та ін., Вип. 2. Київ : ІПРЕЗ, 2001. 223 с.

Інформаційні ресурси:

<https://library.knuba.edu.ua/>

<https://artukraine.com.ua>

<https://www.wikiart.org/uk>

<https://www.shcherbenkoartcentre.com/uk>

<https://supportyourart.com/>